

**UCHWAŁA NR LXII/ 508 /2023
RADY MIEJSKIEJ BORKU WLKP.**

z dnia 21 grudnia 2023 r.

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Borek Wlkp. na lata 2024-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.) w związku z art. 110 ust. 9 i 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.) i art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz .U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.) Rada Miejska Borku Wlkp. uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Borek Wlkp. na lata 2024-2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XXVII/251/2021 Rady Miejskiej Borku Wlkp. z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Borek Wlkp. na lata 2021-2025.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Borku Wlkp.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej Borku Wlkp.

Tomasz Pawlak

Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy
Domowej oraz Ochrony
Osób Doznających Przemocy
Domowej
dla Gminy Borek Wlkp.
na lata 2024-2027

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	3
II. Podstawy prawne do opracowania i realizacji programu	3-4
III. Definicja przemocy w rodzinie	4
III.1 Kryteria przemocy	4 - 5
III.2 Rodzaje przemocy	5
III.3 Cykle przemocy	6
III.4 Skutki przemocy	6 - 8
IV. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w gminie Borek Wlkp.	8 - 10
V. Zasoby instytucjonalne	10 - 11
VI. Cel główny programu	12
VI.1 Cele szczegółowe	12 - 16
VII. Adresaci programu	16
VIII. Źródło finansowania	16
VIX. Przewidziane efekty z realizacji programu	16
X. Monitoring programu	16
XI. Zakończenie	16

I. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową jednostką społeczną i najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym jego osobowość, poglądy i system wartości. Więzy łączące jej członków powinny być trwałe i opierać się na wzajemnym poczuciu bezpieczeństwa i zaufaniu. Dom rodzinny powinien być zatem miejscem do którego chętnie wracamy. Jednak dla wielu osób nie jest on spokojną przystanią, miejscem w którym znajdujemy zrozumienie, akceptację a wręcz przeciwnie kojarzy się z cierpieniem psychicznym, fizycznym i emocjonalnym. Przyczyny stosowania przemocy mogą być różne. Mogą one wynikać z przyczyn osobistych, z uzależnienia, stresu, z zaburzeń psychicznych, z frustracji, braku więzi emocjonalnych z powielania brutalności w domu rodzinnym. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w naszym społeczeństwie. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiary” i „sprawcy” łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne.

Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. Zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Rodziny dotknięte przemocą w rodzinie pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy.

Skuteczne przeciwdziałanie i zwalczanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy różnych służb. Wdrożenie w życie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznającej Przemocy Domowej na lata 2024-2027 zwanego dalej „Programem” jest gwarancją zintegrowanych działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych w tym zakresie.

Głównym celem Programu jest podejmowanie działań w kierunku zmniejszenia rozmiaru i następstw zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Borek Wlkp.

Zasadniczym, szerszym celem Programu do którego osiągnięcia ma służyć realizacja zadań zaplanowanych w programie, jest ograniczenie problemu i skali skutków przemocy domowej.

Program będzie stanowił wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie realizowany wielopoziomowo przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

Przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu innych dysfunkcji w rodzinie oraz poprawy kondycji rodzin zamieszkałych na terenie gminy Borek Wlkp.

II. Podstawy prawne do opracowania i realizacji Programu.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące wymienione akty prawne normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
- Ustawa z dnia 25 lutego 1945 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy.
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny.
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2023 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

III. Definicja przemocy domowej.

Przemoc domowa - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

III.1 Kryteria przemocy.

1. Intencjonalność – działania sprawcy nie są przypadkowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego krzywdzenia ofiary i zadawania jej bólu. Sprawca przemocy dąży do uzyskania pełnej kontroli, władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględnego posłuszeństwa. Jest przekonany, że tylko on wie co jest dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym wyłącznie on ma prawo podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie - pozostali muszą się podporządkować.

2. Dysproporcja siły – nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi słabszy. W wyniku kolejnych aktów przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, ofiara przemocy staje się coraz bardziej bezradna, sprawca – coraz bardziej silny i bezkarny.

3. Naruszanie godności i praw – sprawca przemocy narusza godność ofiary, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, itp.).

4. Powodowanie cierpienia i szkód – ofiary przemocy doznają zarówno szkód fizycznych jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

III. 2 Rodzaje przemocy.

Fizyczna -naruszanie nietykalności fizycznej.

Psychiczna -naruszenie godności osobistej.

Seksualna -naruszenie intymności.

Ekonomiczna -naruszenie własności.

Zaniedbanie -naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.

Cyberprzemoc –agresja, przemoc elektroniczna.

Przemoc fizyczna –jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie,, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.

Psychiczna - naruszenie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.; Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.

Seksualna - naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu, np.: wymuszanie współżycia, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.

Ekonomiczna - naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: jak np. mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

Cyberprzemoc (przemoc elektroniczna) – stosowanie przemocy poprzez: prześladowania, zastraszenia, nękanie, wyśmiewanie innych osób wykorzystywaniem internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: sms, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w internecie, portale społecznościowe i inne.

III.3 Cykle przemocy.

1. Faza narastającego napięcia - jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Sprawca jest stale poirytowany i prowokuje kłótnie. Osoba, wobec której kierowana jest złość partnera stara się za wszelką cenę uspokoić sytuację zaspakajając żądania partnera i robiąc wszystko by poprawić mu nastrój. Często sama obarcza się winą za jego zachowanie i dąży do zadośćuczynienia i uszczęśliwienia sprawcy. Przyczyny narastającego napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia, które spiętrzają napięcie. Sytuacja staje się nie do zniesienia i pojawia się agresja.

2 Faza ostrej przemocy -następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji. Czasami awanturę wywołuje sama ofiara, ponieważ nie może już wytrzymać narastającego napięcia i chce żeby „już było po wszystkim”. W innych wypadkach gwałtowny atak wywołuje sprawca stawiając swojej ofierze żądania, których nie jest ona w stanie spełnić, na co on odpowiada agresją. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może się zakończyć dramatycznie: pobiciem, uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby. W trakcie ataku ofiara robi wszystko, żeby ochronić siebie i uspokoić partnera. Zabiegi te jednak rzadko przynoszą pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu przemocy ofiara znajduje się w stanie szoku, nie chce uwierzyć w to, co się stało. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują się na wezwanie pomocy i złożenie skargi. Jest to ostatni moment by przerwać cykl przemocy, nim rozpocznie się ona na nowo.

3 Faza miodowego miesiąca - jest to faza skruchy ze strony sprawcy i okazywania miłości. Agresor usprawiedliwia swoje zachowanie, okazuje żal z powodu tego, co się stało i zaklina się, że to już się więcej nie powtórzy. Na nowo zdobywa zaufanie osoby, którą skrzywdził, staje się miły, uczynny. Ofiara wierzy w zapewnienia partnera, w to, że się zmienił, bo z całych sił pragnie, żeby tak właśnie było i nawet, jeśli jeszcze niedawno gotowa była uciec czy złożyć skargę teraz zostaje i wycofuje się z podejmowania działań przeciwko sprawcy.

III.4 Skutki przemocy.

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie to nie tylko ukazanie jej przyczyn, definicji oraz form występowania, ale również wskazanie na jej główne skutki. Do najczęstszych skutków stosowania przemocy w rodzinie zaliczyć należy skutki o charakterze indywidualnym, społecznym oraz ekonomicznym.

1. Skutki indywidualne: osoby uwikłane w przemoc, a więc ofiary przemocy oraz jej sprawcy, ponoszą skutki o charakterze indywidualnym. Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia zdrowia fizycznego

i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność.

W przypadku dzieci – ofiar przemocy - skutkiem może być śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstw, trwałe kalectwo.

Skutkiem mogą być też urazy fizyczne, zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, sięganie po środki psychoaktywne, uzależnienie, prostytuowanie się, konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym.

Sprawcy przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony lub samobójstwa (najczęściej po zabójstwie ofiary), mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy ona osób, które opuściły zakład karny.

2. Skutki społeczne: przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Przeżywają też wiele negatywnych uczuć takich jak lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgając po środki uzależniające. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi –zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób liczba osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie, rozszerza się na osoby obce.

Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

3. Skutki ekonomiczne: przemoc w rodzinie niesie za sobą również skutki ekonomiczne.

Ponosi je każdy obywatel. Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc, można zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy w rodzinie.

a) Policja – wielokrotne interwencje w domach, przyjmowanie pokrzywdzonych w posterunkach, wizyty dzielnicowych i funkcjonariuszy ds. nieletnich w miejscu zamieszkania rodzin dotkniętych przemocą, umieszczanie sprawców w policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, sporządzanie pism i wniosków do instytucji, m.in. w przedmiocie uzależnienia czy o wgląd w sytuację rodziny i dziecka, prowadzenie dochodzeń, izby dziecka.

b) Służba zdrowia – leczenie chorób psychosomatycznych i zaburzeń psychicznych – ambulatoryjne i szpitalne, leczenie skutków urazów doznanych w wyniku przemocy, w tym zabiegi chirurgiczne, rehabilitacja po urazach.

c) Pomoc społeczna – zasiłki celowe lub okresowe, poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna, prowadzenie: placówek opiekuńczo-wychowawczych (koszty opieki i wychowania dzieci), placówek interwencyjnych dla nieletnich, zespołów opiekuńczych (całodobowa opieka i udostępnienie schronienia), mieszkań chronionych, ośrodków interwencji kryzysowej, specjalistycznych ośrodków wsparcia, hosteli dla ofiar przemocy.

- d) Edukacja – zajęcia reedukacyjne i wyrównawcze, nauczanie indywidualne, klasy integracyjne, świetlice socjoterapeutyczne, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, specjalne ośrodki szkolno- wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i socjoterapii.
- e) Prokuratura i sąd (wydział karny i rodzinny) – prowadzenie spraw, opłacanie kuratorów.
- f) ZUS – zwolnienia lekarskie i renty.
- g) Pracodawcy – gorsza wydajność pracy osób, które żyją w przewlekłym stresie, zwolnienia lekarskie.

IV. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Borek Wlkp.

Problem przemocy w rodzinie występującej na terenie gminy Borek Wlkp. scharakteryzowano na podstawie danych statystycznych pochodzących ze sprawozdań z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Domowej w poszczególnych latach, ze sprawozdań dotyczących działalności Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Domowej oraz na podstawie danych posiadanych przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borku Wlkp.

W latach 2017-2020 do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło łącznie 42 procedur „Niebieskie Karty”. Najwyższą wartość odnotowano w 2020 r. natomiast najniższą w 2017 r. Poniższe dane wskazują, że z roku na rok jest wdrażanych więcej procedur „Niebieskich Kart”. W ślad za tym systematycznie wzrasta liczba osób doznających i stosujących przemoc. Z przedstawionych danych wynika również, że procedura "Niebieska Karta" jest instytucjonalnym narzędziem służącym do przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a jej zakończenie następuje w przypadku: „ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy” bądź „rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań”.

Dokładne dane w tym zakresie przedstawia Tabela nr 1.

Tabela nr 1

Rok	2017	2018	2019	2020	suma
Liczba wszczętych procedur NK w danym roku kalendarzowym	5	9	12	16	42

Źródło: opracowane na podstawie Sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Borku Wlkp. sporządzonych w okresie od 2017 roku do 2020 roku.

Analizując udział poszczególnych instytucji uprawnionych do wszczynania procedury „Niebieskie Karty” w omawianym okresie, najwięcej założyła Policja. Wynika to ze specyfiki pracy tej instytucji, której służby mają pierwszy kontakt z osobą doznającą przemocy lub stosującą przemoc w rodzinie. To policja w pierwszej kolejności podejmuje działania interwencyjne mające na celu zabezpieczenie osób poszkodowanych oraz odizolowanie od sprawców. Ta instytucja najczęściej staje się swoistego rodzaju źródłem pierwszych informacji, które mają gwarantować osobie doznającej przemocy w rodzinie właściwe postępowanie i podejmowanie odpowiednich działań. Policjanci informują o podmiotach wypełniających funkcje nakierowane na wspieranie i pomoc. Kolejną instytucją jest Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Powiatowe Centrum

Pomocy Rodzinie. Natomiast placówki służby zdrowia, oświaty oraz GKRPA w Borku Wlkp. w latach 2017, 2018, 2019, 2020 nie wdrożyły procedury „Niebieska Karta”.

Dokładne dane w tym zakresie przedstawia Tabela nr 2.

Tabela nr 2

rok	Policja	MGOPS	OŚWIATA	SŁUŻBA ZDROWIA	GKRPA	PCPR	SUMA
2017	2	3	0	0	0	0	5
2018	6	2	0	0	0	1	9
2019	8	3	0	0	0	1	12
2020	13	2	0	0	0	1	16

Źródło: opracowane na podstawie Sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Borku Wlkp. sporządzonych w okresie od 2017 roku do 2020 roku.

Charakterystyczną cechą przemocy w rodzinie jest dysproporcja sił, dlatego najczęściej dotyka ona osoby słabsze. Zwykle są to kobiety, dzieci oraz osoby starsze lub niepełnosprawne. Z analizy danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że na terenie gminy Borek Wlkp. osobami najczęściej doznającymi przemocy są kobiety, natomiast osobami najczęściej stosującymi przemoc - mężczyźni.

W tabeli nr 3 przedstawiono liczbę osób doznających przemocy z podziałem na płeć. Dodatkowo, w wierszach: kobiety, mężczyźni, dzieci przedstawiającym liczbę osób doznających przemocy w nawiasie ujęto liczbę osób, które bezpośrednio doznają przemocy. Liczba osób poza nawiasem to osoby, które mieszkają razem i są świadkami występowania przemocy w rodzinie. Dane w tym zakresie przedstawia Tabela nr 3.

Tabela nr 3

Liczba osób dotkniętych przemocą	2017	2018	2019	2020	SUMA
kobiety	(4) 9	(9) 2	(7) 7	(10) 7	(30) 25
mężczyźni	(0) 11	(0) 14	(0) 12	(3) 18	(3) 55
dzieci	(2) 13	(0) 10	(9) 3	(4) 12	(15) 38
suma	39	35	38	54	

Źródło: opracowania własne oraz na podstawie Sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Borku Wlkp. sporządzonych w okresie od 2017 roku do 2020 roku .

Tabela nr 4 wskazuje natomiast liczbę osób stosujących przemoc w rodzinie z podziałem na płeć.

Tabela nr 4

rok	2017	2018	2019	2020
kobieta	1	1	4	3
Mężczyzna	4	8	8	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy „Niebieska Karta” do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wraz z członkami Zespołu powołuje grupy robocze dla danej rodziny w której została wszczęta procedura Niebieskiej Karty. W latach 2017-2020 powołano łącznie 42 grupy roboczych, które odbyły 157 spotkań.

Przedmiotowe dane zawarto w tabeli nr 5.

Tabela nr 5

rok	2017	2018	2019	2020
Liczba utworzonych grup roboczych	5	9	12	16
Ilość posiedzeń grup roboczych	26	28	37	66

Źródło: opracowane na podstawie Sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Borku Wlkp. sporządzonych w okresie od 2017 roku do 2020 roku.

V. Zasoby instytucjonalne.

Zasoby INSTYTUCJONALNE	Obszar działania
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borku Wlkp.	<ul style="list-style-type: none"> - wczesna diagnoza, - wszczęcie procedury „Niebieska Karta”, - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym, - udział w pracach grup diagnostyczno - pomocowych, - współpraca z Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - udzielanie wsparcia finansowego, prawnego i psychologicznego, - monitoring rodzin objętych procedurą NK.
Zespół Interdyscyplinarny	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie diagnozy rodziny i indywidualnego planu pomocy osobie doświadczającej przemocy uwzględniając: bezpieczeństwo, potrzeby, cele, metody oraz czas realizacji pomocy, - opracowywanie planu działania, - powoływanie grup diagnostyczno pomocowych w związku z procedurą NK, - współpraca z instytucjami działającymi na terenie gminy Borek Wlkp. na rzecz pokrzywdzonych rodzin.
Punkt Konsultacyjny	<ul style="list-style-type: none"> - poradnictwo i wsparcie dla osób doznających przemocy oraz członków ich rodzin, - rozmowy edukacyjne ze sprawcami przemocy.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> - wszczęcie procedury „Niebieska Karta”, - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym,

	<ul style="list-style-type: none"> - udział w pracach grup diagnostyczno - pomocowych, - kierowanie na badania przez biegłych, - motywowanie oraz zobowiązanie osób z uzależnieniem do podjęcia leczenia odwykowego, - kierowanie wniosków do Sądu o przymusowe leczenie odwykowe.
Posterunek Policji	<ul style="list-style-type: none"> - interwencje domowe, - wszczęcie procedury „Niebieska Karta”, - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym, - udział w pracach grup diagnostyczno-pomocowych, - udzielanie informacji o możliwości uzyskania wsparcia , - zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy, - monitoring rodzin objętych procedurą NK.
Prokuratura	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym, -kierowanie spraw do Sądu , -stosowanie przez prokuratora oraz występowanie do sądu o zastosowanie wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie środków zapobiegawczych, w szczególności w przedmiocie dozoru policji z zakazem kontaktowania z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, a także nakazania opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, ewentualnie tymczasowego aresztowania.
Sąd Rejonowy (kuratorzy zawodowi i społeczni)	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym , - udział kuratorów sądowych w pracach grup diagnostyczno-pomocowych, - kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych, - wydanie wyroków skazujących dla sprawców przemocy.
Organizacje Pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> - udział członka Stowarzyszenia w posiedzeniu Zespołu Interdyscyplinarnego, - zgłaszanie sytuacji występowania zjawiska przemocy.
System Oświaty (żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe, zespoły szkół)	<ul style="list-style-type: none"> - wczesna diagnoza, - wszczęcie procedury „Niebieska Karta”. - udział pedagogów szkolnych, przedszkolnych w pracach grup diagnostyczno – pomocowych, - realizowanie programów w zakresie profilaktyki i prewencji przemocy, - podejmowanie działań o charakterze edukacyjno - informacyjnym z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
Służba Zdrowia (lekarze rodzinni, pielęgniarki szkolne i środowiskowe)	<ul style="list-style-type: none"> - wczesna diagnoza, -wszczęcie procedury „Niebieska Karta”, - udział pielęgniarki środowiskowej w posiedzeniu Zespołu Interdyscyplinarnego oraz w grupach diagnostyczno-pomocowych.

VI. Cel główny Programu.

Podejmowanie działań w kierunku zmniejszenia rozmiaru i następstw zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Borek Wlkp.

VI.1 Cele szczegółowe Programu.

1. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej adresowanych do mieszkańców gminy Borek Wlkp.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową.

Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

L.p.	Działania	koordynator	Partnerzy	wskaźniki	termin
1.	Wspieranie kształcenia i podnoszenia kwalifikacji osób w instytucjach pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy lub stosującymi przemoc.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borku Wlkp.	-Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, -punkt konsultacyjny, -Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, -Sąd Rejonowy -szkoły, -przedszkola, -przychodnia rejonowa, - organizacje pozarządowe.	-liczba szkoleń , -liczba przeszkolonych osób, -liczba instytucji uczestniczących w kształceniu.	2024-2027

Zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do mieszkańców Gminy Borek Wlkp.

l.p.	Działania	Koordinator	Partnerzy	Wskaźniki	Termin
1.	Diagnoza sytuacji przemocy w rodzinie na obszarze gminy Borek Wlkp.	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, - Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej.	-Posterunek Policji, -Urząd Miejski, -szkoły i placówki oświatowe, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów	-liczba corocznych sprawozdań skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania	2024-2027

			Alkoholowych, - kuratorskie służby sądowe, - placówki ochrony zdrowia, -organizacje pozarządowe oraz inne instytucje.	Przemocy Domowej.	
2.	Prowadzenie poradnictwa w szczególności działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie .	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, - Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej.	- Urząd Miejski, - szkoły i placówki oświatowe, - punkt konsultacyjny, -Sąd Rejonowy - kuratorskie służby sądowe, -Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie , - organizacje pozarządowe oraz inne instytucje.	-liczba placówek prowadzących poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, -liczba programów własnych , - liczba osób, którym udzielono porady.	2024-2027

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

l.p.	Działania	Koordynator	Partnerzy	Wskaźniki	Termin
1.	Zgłaszanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu.	-Miejski-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, -Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej, - grupy diagnostyczno-pomocowe, - szkoły i placówki oświatowe, -punkt konsultacyjny, - Gminna Komisja Rozwiązywania	- liczba osób przystępujących do uczestnictwa w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych - liczba osób, które ukończyły program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.	2024-2027

			Problemów Alkoholowych, - kuratorskie służby sądowe, -placówki służby zdrowia.		
2.	Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się osobami stosującym przemoc w rodzinie poradnictwa psychologicznego i terapeutycznego zmierzającego do zmiany wzorców zachowań na terenie gminy Borek Wlkp.	- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej .	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, -punkt konsultacyjny, -szkoły i placówki oświatowe.	-liczba placówek udzielających pomoc psychologiczną lub terapeutyczną , -liczba osób objętych pomocą , -liczba udzielonych porad.	2024-2027

Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

l.p	Działania	Koordynator	Partnerzy	Wskaźniki	Termin
1.	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego i działalność grup diagnostyczno pomocowych.	-Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, - Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej .	- Posterunek Policji, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, -Urząd Miejski, - szkoły i placówki oświatowe, -punkt konsultacyjny, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - kuratorskie służby sądowe, -placówki służby zdrowia, - stowarzyszenia oraz organizacje.	-liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego , -liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych, - liczba posiedzeń grup, -liczba osób objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych, -liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych.	2024-2027

2.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej, rodzinnej i medycznej.	Miejsko -Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej , -Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej, -Urząd Miejski.	- Posterunek Policji, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - kuratorskie służby sądowe, -placówki służby zdrowia, -stowarzyszenia, -organizacje.	-liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych (ulotki własne, strony internetowe, -nadruki własne z informacją, gadzety promujące Zespół Interdyscyplinarny). -prasa lokalna (magazyn samorządowy).	2024 - 2027
3.	Zapewnienie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom dotkniętym przemocą w rodzinie pomocy w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego, rodzinnego i medycznego .	- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej , -Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej, -Urząd Miejski.	-Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, -punkt konsultacyjny, -Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, -kuratorskie służby sądowe, -placówki oświatowe, -placówki ochrony zdrowia, -stowarzyszenia.	-liczba placówek udzielających pomocy , -liczba osób objętych pomocą -liczba udzielonych porad.	2024-2027
4.	Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową całodobowych miejsc w ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy.	-Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, -Bonifaterski Ośrodek Interwencji Kryzysowej.	- Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - posterunek Policji, -punkt konsultacyjny, -Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów	-liczba miejsc w Bonifaterskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej, - liczba osób dotkniętych przemocą domową, które skorzystały z miejsc w Bonifaterskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej.	2024-2027

			Alkoholowych, - kuratorskie służby sądowe, -placówki oświatowe, - placówki służby zdrowia, stowarzyszenia -organizacje.		
--	--	--	--	--	--

VII. Adresaci Programu.

1. Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy.
2. Osoby stosujące przemoc.
3. Rodziny i osoby zagrożone sytuacją przemocy.
4. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

VIII. Źródła finansowania.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Borek Wlkp. na lata 2024-2027 będzie finansowany w ramach wydatków zaplanowanych na poszczególne lata we właściwych częściach budżetowych w ramach budżetu jednostek organizacyjnych Gminy Borek Wlkp.

VIX. Przewidywane efekty realizacji Programu.

Zakłada się, że realizacja Programu doprowadzi do wzrostu skuteczności pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą poprzez:

- realizację działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- zmiana postaw społeczeństwa wobec problemu przemocy domowej,
- zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą domową,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji na rzecz osób dotkniętych przemocą domową,
- zaciśnięcie współpracy pomiędzy specjalistami działającymi na rzecz osób pokrzywdzonych.

X. Monitorowanie Programu.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie poprzez sprawozdawczość dokonywaną w oparciu o wskaźniki działań. Dane te będą opracowywane przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borku Wlkp. we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

XI. Zakończenie.

Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nie powinno mieć miejsca, ponieważ nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienia. Niestety przemoc występuje od zawsze i dlatego należy podejmować wszelkie działania mające na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Niezmiernie istotna jest tutaj współpraca, zaangażowanie oraz wysiłek wszystkich służb, reagujących na problemy społeczne, ukierunkowany na przeciwdziałanie temu zjawisku i udzielaniu wsparcia.

UZASADNIENIE

Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Borek Wlkp. jest zadaniem własnym gminy wynikającym z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn.zm.) - zmienionej w dniu 9 marca 2023 r. Ustawa weszła w życie 22 czerwca 2023 r.

Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Borek Wlkp. na lata 2024-2027 jest konieczne z uwagi na zmianę nazwy Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na nazwę przemoc domową oraz zmodyfikowanie definicji przemocy domowej.

Natomiast rozpatrywanie spraw indywidualnych będzie należało do zadań grup diagnostyczno-pomocowych, które zastępują dotychczas funkcjonujące grupy robocze.

Wobec powyższego podjęcie uchwały należy uznać w pełni za uzasadnione.